

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/23/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621202879
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Kosková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6621202879.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Klaudie Koskovej a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Jaroslava Galla, v právnej veci žalobcov: 1/ A. B. C., nar. XX. XX. XXXX, 2/ D. C., nar. XX. XX. XXXX, obaja trvale bytom E. F. XXXX/X, XXX XX D., obaja žalobcovia zast.: Viktória Hellenbart advokátska kancelária s. r. o., IČO: 47 250 640, so sídlom Ulica A. G. XXX/XX, XXX XX H., proti žalovaným 1/ B. I. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom J. K. XXXX/XXX, XXX XX H., zast.: JUDr. Ján Marčok, advokát, so sídlom M. Gorkého 21, 984 01 Lučenec a 2/ A. F., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom E. XXX/XX, XXX XX H., o nahradenie prejavu vôle, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 6C/27/2021-163 zo dňa 27. júna 2022, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd pripúšťa čiastočné späťvzatie žaloby vo vzťahu k žalovanej 2/ a rozsudok Okresného súdu Lučenec, č. k. 6C/27/2021 – 163 zo dňa 27. júna 2022 vo výroku III. a IV. zrušuje a konanie voči žalovanej 2/ zastavuje.
- II. Rozsudok okresného súdu vo výroku I. a II. potvrdzuje.
- III. Žalobcovia 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanej 2/ náhradu trov konania v rozsahu 100%, do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.
- IV. Žalobcovia 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol tak, že: „ I. Žaloba žalobcov 1/ a 2/ o nahradenie prejavu vôle žalovaného 1/ uzatvoriť so žalobcami 1/ a 2/ kúpnu zmluvu o prevode spoluvlastníckych podielov sa z a m i e t a .
II. Žalobcovia 1/ a 2/ sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.
III. Žalobca žalobcov 1/ a 2/ proti žalovanej 2/ sa z a m i e t a .
IV. Žalobcovia 1/ a 2/ sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanej 2/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.“

2. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovia žalobou doručенou okresnému súdu dňa 01. 07. 2021 si uplatnili práva z porušeného predkupného práva voči žalovanými 1/, 2/ a žalovanému 3/ Invictum Holdings, a. s., IČO: 48 010 715, so sídlom Erenburgova 15, 984 01 Lučenec. Podanú žalobu odôvodnili tým, že žalobca 1/ je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, kat. úz. L., a to parc. registra E KN číslo XXX/X orná pôda vo výmere 232 m², pod C. v

podiele 120/60480-ín. Žalobkyňa 2/ je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX kat. úz. L., a to parc. registra E KN č. XXX/X trvalý trávny porast vo výmere 516 m², parc. E KN číslo XXX/X trvalý trávny porast vo výmere 1345 m², parc. registra E KN č. XXX/X trvalý trávny porast vo výmere 2382 m², parc. registra E KN číslo XXX/X orná pôda vo výmere 926 m², parc. registra E KN číslo XXX/X orná pôda vo výmere 2576 m², parc. registra E KN číslo XXX/X trvalý trávny porast vo výmere 722 m², parc. registra E KN číslo XXX/X orná pôda vo výmere 1131 m², parc. registra E KN číslo XXX/X trvalý trávny porast vo výmere 167 m², parc. registra E KN parcela číslo XXX/X orná pôda vo výmere 1129 m², pod C. v podiele 1/14, nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, kat. úz. L. a to parc. registra E KN parcela číslo XXX/X orná pôda vo výmere 16818 m², pod C. v podiele 1/7, nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX kat. úz. L., parc. registra E KN číslo XXX/XX orná pôda vo výmere 739 m², parc. reg. E KN číslo XXX/XX orná pôda vo výmere 732 m², parc. registra E KN číslo XXX/XX orná pôda vo výmere 1080 m², pod C. v podiele 1/14, nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX kat. úz. L., ako parc. registra E KN číslo XX/XX trvalý trávny porast vo výmere 302 m², , pod C. v podiele 1/14, nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX kat. úz. L., ako parc. registra E KN číslo XXX/X orná pôda vo výmere 1758 m², pod C. XX v podiele 120/60480 ín, nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX kat. úz. H., obec Lučenec ako parc. registra E KN číslo XX/XX trvalý trávny porast vo výmere 24 m², pod C. v podiele 1/14. Žalovaná 2/, ako predávajúca a žalovaný 1/, ako kupujúci, uzatvorili dňa 09. 10. 2019 kúpnu zmluvu, ktorou predávajúca predala svoje spoluvlastnícke podiely do podielového spoluvlastníctva žalovaného 1/, pričom pred uzatvorením kúpnej zmluvy neponúkla žalobcom svoj spoluvlastnícky podiel na odkúpenie, čím porušila predkupné právo žalobcov k predmetným nehnuteľnostiam. V priebehu konania dňa 28. 02. 2022 doručili žalobcovia okresnému súdu späťvzatie žaloby voči žalovanému 3/. Okresný súd uznesením č. k. 6C/27/2021 – 131 zo dňa 30. 03. 2022 konanie voči žalovanému 3/ zastavil a nepriznal mu nárok na náhradu trov konania.

3. Okresný súd vec právne posúdil podľa § 116 a § 117, § 140, § 602 ods. 1, § 603 a § 605, § 853 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“).

4. Z vykonaného dokazovania mal za nepochybne preukázané, že žalovaná 2/ porušila predkupné právo žalobcov tým, že dňa 09. 10. 2019 uzatvorila kúpnu zmluvu so žalovaným 1/, ktorou predala svoje spoluvlastnícke podiely za dohodnutú kúpnu cenu a podmienok vyplývajúcich z kúpnej zmluvy. Taktiež mal preukázané aj to, že žalovaná 2/ v súčasnosti už nie je spoluvlastníčkou žiadnych podielov na nehnuteľnostiach spolu so žalobcami 1/ a 2/. Okresný súd vo svojom rozhodnutí vychádzal a poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 52/2016 zo da 21. 01. 2016, a to vo vzťahu k rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/96/2014, ako aj Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 4C/1/2013, kedy súdy tiež riešili spornú otázku medzi stranami sporu, a to konkrétne, či žalobca mal v dôsledku porušenia predkupného práva právo na odkúpenie celého spoluvlastníckeho podielu napadnutého žalovaným alebo vzhľadom na ďalšieho spoluvlastníka iba na pomernú časť zodpovedajúceho jeho spoluvlastníckeho podielu. S odkazom na § 140 OZ, ktorý predpokladá dohodu spoluvlastníkov o výkone predkupného práva ustálil, že spoluvlastníci sa môžu dohodnúť, že namiesto pomerného odkúpenia ponúkaného podielu, podiel odkúpi len jeden z nich. Z uvedeného právneho názoru nepriamo vyplýva pomerné odkúpenie ponúkaného podielu, ktorý ústavný súd zhodnotil ako záver, ktorý nie je svojvoľný, právne závery nie sú v žiadnom rozpore či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou a zásadne nepopierajú účel a význam aplikovaných predpisov Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc teda z rozhodovacej činnosti slovenských súdov, okresný súd pripustil pomerné odkúpenie spoluvlastníckeho podielu, ale keďže žalobcovia 1/ a 2/ žiadali odkúpenie celého podielu bez ohľadu na pomer vo vzťahu k ich spoluvlastníckemu podielu, súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Žalobcovia 1/ a 2/ sa žalobou domáhali nahradiť prejav vôle žalovaného 1/ a uzavrieť s ním kúpnu zmluvu, ktorou im v celosti predá spoluvlastnícke podiely nadobudnuté kúpnu zmluvou od žalovanej 2/. V takomto prípade zákon umožňuje domáhať sa návrhom na súde nahradenia vyhlásenia vôle súdnym rozhodnutím a to postupom podľa § 229 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Zákonodarca v tomto smere poukazuje na nevyhnutnosť dostatočnej a určitej špecifikácie petitu a to takým spôsobom, aby bol z výroku jednoznačný prejav, k akému úkonu výrok rozsudku nahrádza súhlas, napr. ak má výrok rozsudku nahradzovať prehlásenie vôle na kúpnej zmluve, tak ako v tomto spore žiadali žalobcovia, kúpna zmluva musí byť súčasťou výroku rozsudku súdu alebo samotná kúpna zmluva musí byť prílohou rozsudku, pričom samotný výrok rozsudku na túto prílohu odkazuje. Žalobcovia podanou žalobou nepostupovali v súlade s vyššie citovaným zákonným ustanovením, preto okresný súd žalobu žalobcov zamietol.

5. Vo vzťahu k žalovanej 2/ okresný súd skúmal, či táto je pasívne vecne legitimovaná. Dospel k záveru, že žalovaná 2/ nie je v spore pasívne vecne legitimovaná, nakoľko nie je spoluvlastníčkou žiadnych nehnuteľností v podielovom spoluvlastníctve so žalobcami 1/ a 2/, keďže svoje spoluvlastnícke podiely predala žalovanému 1/ ešte pred začatím súdneho konania. Z uvedeného dôvodu okresný súd žalobu voči žalovanej 2/ ako nedôvodnú zamietol.

6. O trovách konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP a to tak, že žalovaní 1/ a 2/ mali v spore plný úspech, a preto majú voči žalobcom nárok na náhradu trov konania. Povinnosť žalobcov 1/ a 2/ nahradiť trovy konania je spoločná a nerozdielna v súlade s § 139 ods. 1 OZ.

7. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. e) a h) CSP. Žiadali, aby odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu a žalobe vyhovel v znení žalobného návrhu po jeho čiastočnom späťvzati podaním žalobcov zo dňa 28. 02. 2022. Žalobcovia boli toho názoru, že navrhované znenie žalobného petitu obsahuje všetky podstatné náležitosti právneho úkonu, kúpnej zmluvy, u ktorej sa prejav vôle mal nahradiť. Z dôvodu, že v žalobe nebola pripojená osobitná kúpna zmluva, ktorá by bola totožná s navrhovaným znením žalobného petitu a splnila by podstatné náležitosti tohto právneho úkonu, ktorými sú zmluvné strany, predmet zmluvy a kúpna cena, z tohto dôvodu nebol daný dôvod na zamietnutie žaloby. Uviedli, že ústavný súd v rozhodnutí, na ktoré sa odvolával aj súd prvej inštancie, podporuje právnu argumentáciu, ktorú predložili samotní žalobcovia a nie tú, o ktorú oprel svoje rozhodnutie okresný súd. Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na predmetné rozhodnutie ústavného súdu podporujúci právny názor, o ktorý bolo opreté jeho rozhodnutie, hoci rozhodnutie ústavného súdu názor súdu prvej inštancie nepodporuje, je odôvodnenie rozsudku v tejto časti nepreskúmateľné. Boli toho názoru, že popretím a negovaním inštitútu zákonného predkupného práva podielového spoluvlastníka voči inému podielovému spoluvlastníkovi, je v rozpore s duchom a zmyslom zákona. V tomto smere poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 56/2016, ktorý vo svojom rozhodnutí uviedol, že zmyslom úpravy zákonného predkupného práva v § 140 OZ, teda práva spoluvlastníka, je vyjadriť sa k tomu, kto s ním bude v spoluvlastníckom vzťahu, a je tiež právom spoluvlastníka nadobudnúť na základe svojho úkonu spoluvlastnícky podiel iného spoluvlastníka, ktorý hodlá ďalší spoluvlastník predať. Účelom pri porušení predkupného práva povinným spoluvlastníkom voči nadobúdateľovi spoluvlastníckeho podielu je nadobudnutie vlastníctva takéhoto podielu. Len v prípade, ak spoluvlastník svoje predkupné právo nevyužije, predkupné právo zanikne a prichádza do úvahy predaj spoluvlastníckeho podielu tretej osobe. Ak ktorýkoľvek zo spoluvlastníkov predkupné právo na prevádzaný podiel využije, predávajúci nie je oprávnený odpredať ani len časť podielu tretej osobe mimo doterajšieho okruhu spoluvlastníkov. Povinnosti spoluvlastníka, ktorý chce previesť podiel na tretiu osobu, zodpovedá právu každého spoluvlastníka uplatniť predkupné právo na celý prevádzaný podiel. Zákon teda obmedzuje spoluvlastníka pri výkone predkupného práva k celému podielu jedine a výlučne v prípade, ak záujem o odkúpenie prevádzaného podielu prejaví aj iný spoluvlastník. Obmedzenie spoluvlastníka pri výkone predkupného práva nie je dané veľkosťou jeho spoluvlastníckeho podielu, ale prejavím záujmu zo strany ostatných spoluvlastníkov. Podľa názoru žalobcov týmto prislúcha v danom prípade nárok na celý prevádzaný podiel žalovaného 1/. Uviedli, že je potrebné rozlišovať uplatnenie práv a povinností z predkupného práva (po ohlásení ponuky na predaj ostatným spoluvlastníkom) a práv z porušeného predkupného práva. Vytýkali súdu prvej inštancie, že v tomto prípade dôsledne nerozlišoval medzi uplatnením a porušením predkupného práva. Taktiež sa nestotožnili s výkladom § 140 zo strany súdu prvej inštancie, ktorý nepodporuje ani systematické zaradenie § 140 OZ, ako ani výklad § 40a) alebo § 603 OZ. Boli toho názoru, že obmedziť spoluvlastníka, ktorý si uplatnil nápravu z porušeného predkupného práva tak, že si toto nemôže uplatniť na celý prevádzaný podiel, ale len na jeho časť s odôvodnením, že by mu toto právo nebolo do budúca zachované, nemá oporu v zákone. Všetkým spoluvlastníkom zostáva predkupné právo voči podielom ostatných do budúca zachované, pretože toto právo zaväzuje toho, kto sa rozhodne vec (spoluvlastnícky podiel predať a aktivuje sa až záujmom vec predať a nie vôľou, toho, v prospech koho je zriadené). Podielový spoluvlastníci toto právo majú do budúcnosti zachované voči všetkým ostatným spoluvlastníkom, ktorí sa rozhodnú svoje podiely predať. Preto žalobcovia, tým, že nadobudnú celý ponúkaný podiel v ničom neukrátia práva tých spoluvlastníkov, ktorí sa svojich práv v premičacej lehote nedomáhali. Podľa názoru žalobcov výklad, ktorý prijal okresný súd, nepochopiteľne favorizuje tretiu osobu najmä, ak sa prevádza väčšinový podiel mimo okruhu doterajších spoluvlastníkov, ktorý môžu nadobudnúť celý ponúkaný podiel bez obmedzenia podľa veľkosti svojho doterajšieho podielu, lebo žiaden nemá, ale spoluvlastník so zákonným predkupným právom je obmedzený len

na kúpu časti podielu podľa veľkosti svojho doterajšieho podielu, ktorý môže byť menší, než podiel, ktorý mieni nadobudnúť tretia osoba za situácie, že ostatní spoluvlastníci o tento podiel neprejavia záujem. Obmedzovaním spoluvlastníkov pri nadobúdaní podielov ostatných spoluvlastníkov (najmä tam, kde ich je väčší počet) a favorizovaním vstupu tretích osôb do spoluvlastníckeho vzťahu môže dochádzať k čoraz väčšiemu počtu spoluvlastníkov s malými podielmi a čoraz väčšej rozdrobenosti vlastníctva k nehnuteľnostiam. V tomto smere žalobcovia poukázali v závere aj na zákon č. 180/1995 Z. z. týkajúci sa zákazu drobenia pozemkov, z ktorého citovali príslušné ustanovenia zákona. Uviedli, že predmetom žaloby sú vydávané spoluvlastnícke podiely k viacerým nehnuteľnostiam, ktoré sú poľnohospodárskymi pozemkami nachádzajúcimi sa mimo zastavaného územia obce. Hoci žalobcovia žalujú nahradenie prejavu vôle v kúpnej zmluve, okresný súd opmenul pri svojom právnom názore vyhodnotiť, že obmedzením spoluvlastníka pri uplatnení práva z porušeného predkupného práva na celý prevádzaný podiel sa jestvujúci ideálny podiel spoluvlastníka zmenší, rozdelí, čo je v priamom rozpore s úmyslom zákonodarcu a celkovo záujmom štátu na odstránenie rozdrobenosti pozemkov v zmysle zákona č. 180/1995 Z. z.. Boli toho názoru, že návrh znenia žalobného petitu, ktorý v sebe obsahuje základné náležitosti kúpnej zmluvy a domáha sa prevodu celého už jestvujúceho ideálneho spoluvlastníckeho podielu do vlastníctva doterajšieho spoluvlastníka nie je v rozpore s citovaným zákonom, lebo nevytvára menšie ideálne spoluvlastnícke podiely, ale ich zväčšuje v rámci okruhu jestvujúcich spoluvlastníkov.

8. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny. So závermi žalobcov uvedenými v odvolaní nesúhlasil. Záver okresného súdu týkajúci sa, že bez dohody s ostatnými podielovými spoluvlastníkmi sú žalobcovia oprávnení domáhať sa vykúpenia podielu, pri ktorom bolo porušené predkupné právo iba v časti zodpovedajúcej veľkosti spoluvlastníckych podielov žalobcov, považoval za správny. Mal za to, že uvedený záver vyplýva nielen zo znenia samotného § 140 OZ, ale aj z rozhodovacej činnosti súdov, kde poukázal najmä na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/91/2008 zo dňa 12.05.2009. Nestotožnil sa ani s argumentáciou žalobcov vo vzťahu k nepoužiteľnosti uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 56/2016 zo dňa 21.01.2016, nakoľko z odôvodnenia tohto rozhodnutia práve v časti citovanej žalobcami v odvolaní vyplýva, že toto rozhodnutie sa vzťahuje na takmer totožnú právnu otázku.

9. K vyjadreniu žalovaného 1/ sa žalobcovia vyjadrili podaním doručeným okresnému súdu dňa 27.12.2022. V tomto podaní žalobcovia okrem iného postupom podľa § 370 CSP zobrali žalobu voči žalovanej 2/ v celom rozsahu späť a žiadali konanie voči nej zastaviť. Navrhli, aby odvolací súd, ak sa stotožní s odvolacím návrhom smerujúcim k zmene napadnutého rozsudku, rozhodol nasledovne:

I. Súd nahrádza prejav vôle žalovaného B. I. C., ako predávajúceho v nasledujúcej kúpnej zmluve :

Zmluvné strany

Predávajúci :

B. I. C., G. C., narodený XX.XX.XXXX, rodné číslo XXXXXXXXXXXX bytom J. K. XXXX/XXX, XXXXX H.;

Kupujúci:

A. B. C., G. C., narodený XX.XX.XXXX, rodné číslo XXXXXXXXXXXX, bytom E. F. XXXX/X, XXX XX D..

Predmet zmluvy

Predávajúci odpredáva svoj ideálny spoluvlastnícky podiel XXX/XXXXX zapísaný pod C. na liste vlastníctva číslo XXXX pre katastrálne územie L., obec H., k nehnuteľnosti EKN parcele číslo XXX/X o výmere 232 m² orná pôda, do ideálneho podielového spoluvlastníctva kupujúceho.

Kúpna cena a platobné podmienky

Predávajúci odpredáva kupujúcemu svoj ideálny spoluvlastnícky podiel za kúpnu cenu 0,29 €.

Kupujúci je povinný zaplatiť kúpnu cenu predávajúcemu v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Súd nahrádza prejav vôle žalovaného B. I. C. ako predávajúceho v nasledujúcej kúpnej zmluve:

Zmluvné strany

Predávajúci :

B. I. C., G. C., narodený XX.XX.XXXX, rodné číslo XXXXXXXXXXXX bytom J. K. XXXX/XXX, XXXXX H.;

Kupujúci:

D. C., G. C., narodená XX.XX.XXXX, rodné číslo XXXXXXXXXXXX, bytom E. F. XXXX/X, XXX XX D..

Predmet zmluvy

Predávajúci odpredáva svoj ideálny spoluvlastnícky podiel X/XX zapísaný pod C. na liste vlastníctva číslo XXXX pre katastrálne územie L., obec H., ako EKN parcela číslo XXX/X o výmere 516 m² trvalý trávny porast, ako EKN parcela číslo XXX/X o výmere 1345 m² trvalý trávny porast, ako EKN parcela číslo XXX/X o výmere 2382 m² trvalý trávny porast, ako EKN parcela číslo XXX/X o výmere 926 m² orná pôda, ako EKN parcela číslo XXX/X o výmere 2576 m² orná pôda, ako EKN parcela číslo XXX/X o výmere 722 m² trvalý trávny porast, ako EKN parcela číslo XXX/X o výmere 1131 m² orná pôda, ako EKN parcela číslo XXX/X o výmere 167 m² trvalý trávny porast, ako EKN parcela číslo XXX/X o výmere 1129 m² orná pôda;

ideálny spoluvlastnícky podiel 1/14 zapísaný pod C. na liste vlastníctva číslo XXXX pre katastrálne územie L., obec H., ako EKN parcela číslo XXX/X o výmere 16818 m² orná pôda;

ideálny spoluvlastnícky podiel 1/28 zapísaný pod C. na liste vlastníctva číslo XXXX pre katastrálne územie L., obec H., ako EKN parcela číslo XX/XX o výmere 302 m² trvalý trávny porast;

ideálny spoluvlastnícky podiel XXX/XXXXX zapísaný pod C. na liste vlastníctva číslo XXXX pre katastrálne územie L., obec H., ako EKN parcela číslo XXX/X o výmere 1758 m² orná pôda;

ideálny spoluvlastnícky podiel X/XX zapísaný pod C. na liste vlastníctva číslo XXXX pre katastrálne územie H., obec H. ako EKN parcela číslo XX/XX o výmere 24 m² trvalý trávny porast do ideálneho podielového spoluvlastníctva kupujúcej.

Kúpna cena a platobné podmienky

Predávajúci odpredáva kupujúcej svoj ideálny spoluvlastnícky podiel za kúpnu cenu 560,91 €.

Kupujúca je povinná zaplatiť kúpnu cenu predávajúcemu v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaní 1 a 2 sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcom trovy konania v rozsahu 100 %. V ostatnom žalobcovia zotrvali na podanom odvolaní a jeho dôvodoch.

10. Žalovaný 1/ zotrval na tom, že vzhľadom k tomu, že kúpnu zmluvou F. od žalovanej 2/ nadobudol spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach rôzneho druhu, kedy kúpna cena bola dojednaná ako celok vo výške 1.000,- Eur, bez ďalšieho nie je možné určiť, aká kúpna cena pripadá na nehnuteľnosti, ktorých nadobudnutia sa domáhajú žalobcovia. Výpočet kúpnej ceny, ktorí zvolili a teda pomer celkovej sumy kúpnej ceny k prevádzanej výmere, však nekorešponduje ani so znením pôvodnej kúpnej zmluvy, ani s vykonaným dokazovaním, a preto nie je možné podľa názoru žalovaného určiť kúpnu cenu, aj splatnosť ako podstatnú náležitosť zmluvy, na ktorej má byť nahradený prejav vôle. Tiež zotrval na svojom odvolacom návrhu, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správne potvrdil.

11. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379, 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok okresného súdu vo výroku I., ktorým žalobu žalobcov vo vzťahu k žalovanému 1/ zamietol a v závislom výroku o trovách konania vo vzťahu k žalovanému 1/ - II. výrok podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

12. Odvolací súd v prvom rade konštatuje, že počas odvolacieho konania došlo zo strany žalobcov 1/ a 2/ ako dominus litis, k čiastočnému späťvzatiu žaloby vo vzťahu k žalovanej 2/, pričom žiadali konanie voči nej zastaviť.

13. Podľa § 370 ods. 1 CSP, ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Podľa ods. 2 CSP,

súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví. Podľa § 370 ods. 3 CSP, ak je žaloba vzatá späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane.

14. Nakoľko po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, vzali žalobcovia čiastočne podanú žalobu späť, a to v časti týkajúcej sa žalovanej 2/ a zároveň žalovaná 2/ nevyjadrila so späťvzatím žaloby voči nej nesúhlas, odvolací súd v zmysle § 370 CSP späťvzatie žaloby v časti týkajúcej sa žalovanej 2/ pripustil a v tejto časti rozsudok okresného súdu vo výrokoch III. a IV. zrušil a konanie v tejto časti zastavil (I. výrok).

15. V zostávajúcej časti výroku I. a II. odvolací súd prejednal nárok žalobcov na podklade podaného odvolania.

16. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

17. Odvolací súd uvádza, že OZ nevyžaduje pri predaji spoluvlastníckeho podielu súhlas ostatných spoluvlastníkov. Vyžaduje len rešpektovanie predkupného práva. Napriek skutočnosti, že v zákonnej úprave nie je výslovne stanovené, že predkupné právo podľa § 140 OZ má vecnú povahu a pôsobí voči tretím osobám, súdna prax zákonnému predkupnému právu túto povahu prisudzuje. Z uvedeného záveru tak vyplýva, že spoluvlastník veci, ktorého predkupné právo bolo porušené, má nároky vyplývajúce jednak zo všeobecných ustanovení o vecnom predkupnom práve (§603 ods. 3 OZ), a taktiež osobitné nároky, ktorú sú stanovené v § 40a) v spojení s § 140 OZ. Je potrebné si však uvedomiť, že predmetné nároky sa navzájom vylučujú, a preto oprávnený subjekt sa môže domáhať od nadobúdateľa, aby mu previedol podiel za rovnakých podmienok alebo relatívnej neplatnosti právneho úkonu, keďže porušenie § 140 OZ má za následok len relatívnu neplatnosť právneho úkonu o prevode spoluvlastníckeho podielu podľa § 40a) OZ.

18. Odvolací súd konštatuje, že v danom prípade nebolo sporné, že zo strany pôvodnej podielovej spoluvlastníčky došlo k porušeniu predkupného práva žalobcov, keďže táto previedla spoluvlastnícke podiely na základe kúpnej zmluvy práve na žalovaného 1/. Žalobcovia sa predovšetkým nestotožnili s právnym posúdením otázky rozsahu uplatnenia predkupného práva v zmysle § 140 OZ. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné ustanovenia § 140 OZ a § 603 OZ, a teda zistený skutkový stav podriadil aj pod správnu právnu normu, ktorú správne interpretoval pričom poukázal nie len na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/91/2008 zo dňa 12. 05. 2009, ale aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 52/2016, z ktorého pri svojom rozhodnutí vychádza a použil ho na podporu svojej právnej argumentácie. Odvolací súd považuje za smerodajné v danej veci aplikovať § 140 druhá veta OZ. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že každý spoluvlastník sa môže domáhať uplatnenia vybraného nároku výlučne v rozsahu takej veľkosti, ktorá pripadá pomerne na veľkosť jeho spoluvlastníckeho podielu. Toto ustanovenie je často nesprávne interpretované v tom zmysle, že jeho aplikácia prichádza do úvahy iba v prípade, ak si prevádzajúci spoluvlastník splnil svoju ponukovú povinnosť vo vzťahu k ostatným spoluvlastníkom. S týmto názorom odvolací súd nesúhlasí, nakoľko toto ustanovenie je potrebné vykladať extenzívnejšie. Ustanovenie § 140 OZ sa teda aplikuje, tak na prípady splnenia ponukovej povinnosti (t. j. rešpektovania predkupného práva) ako aj na prípady jeho porušenia. Dotknutí podieloví spoluvlastníci sa musia v každom prípade dohodnúť o výkone predkupného práva, ak sa chcú odchýliť od základného pravidla o pomernom uplatňovaní nárokov z predkupného práva, resp. nárokov z jeho porušenia. To znamená, že ak má záujem jeden spoluvlastník o celý prevedený podiel, teda tak, ako žalobcovia, nad rozsah, ktorý zodpovedá v pomere k ostatným podielom ich spoluvlastníckeho podielu, musia s tým vysloviť súhlas aj ostatní podieloví spoluvlastníci; inak sú žalobcovia oprávnení požadovať iba to, čo pripadá pomerne na ich podiel. Výklad, ktorý

limituje aplikáciu tohto ustanovenia výlučne na splnenie ponukovej povinnosti, nemá žiadne rozumné a logické opodstatnenie. Ak sa teda uplatňuje modifikovaný nárok (nepomerne podľa veľkosti podielov), je takýto spoluvlastník povinný preukázať dosiahnutie dohody o výkone predkupného práva s ostatnými spoluvlastníkmi, tak ako to požaduje ustanovenie § 140 druhá veta OZ. Toto ustanovenie predpokladá koordinovaný postup spoluvlastníkov, ktorý musí byť premietnutý do dohody o výkone predkupného práva. Pokiaľ takáto dohoda neexistuje, nároky z porušenia predkupného práva sú determinované veľkosťou spoluvlastníckeho podielu, t. j. každý spoluvlastník pri porušení predkupného práva môže uplatňovať svoje nároky iba v rozsahu veľkosti svojho podielu. Inak by neprípustným spôsobom zasiahol do práv, resp. právom chránených záujmov ostatných spoluvlastníkov (§ 3 ods. 1 OZ). Z ust. § 603 ods. 3 OZ jednoznačne vyplýva, že oprávnený sa môže od nadobúdateľa domáhať, aby mu vec ponúkol na predaj, alebo mu zostane predkupné právo zachované. Žalobcovia si zvolili prvú možnosť, a teda domáhajú sa ponuky predaja, avšak ak ostatní podielovní spoluvlastníci túto možnosť nezvolili, zrejme voči žalovanému 1/ nemali námietky a slobodne sa rozhodli voči nemu prvú možnosť nevyužiť a rozhodli si ponechať svoje predkupné právo zachované. Neexistuje žiaden rozumný dôvod, aby došlo k narušeniu slobodného rozhodnutia ostatných spoluvlastníkov v tom, že nimi nevyužitú právo v podobe uplatnenia prvej vety § 603 ods. 3 OZ by ich prípadne zbavilo práva predpokladaného zákonom na zachovanie predkupného práva do budúca od žalovaného (viď rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/70/2021 zo dňa 19. 01. 2022).

19. Okresný súd tak vec správne právne posúdil, pričom dospel k správne právne záveru, že žalobcovia sa mohli domáhať nahradenia prejavu vôle na uzavretí kúpnej zmluvy len podľa veľkosti svojich spoluvlastníckych podielov, keďže nepredložili žiadnu dohodu o výkone predkupného práva, na základe ktorej by sa dohodli s ostatnými podielovými spoluvlastníkmi o možnosti uplatniť si nárok na celý spoluvlastnícky podiel žalovaného 1/. Okresný súd tak žalobe žalobcov nemohol vyhovieť, keďže súd nie je v takomto prípade oprávnený sám modifikovať petiu žaloby a dopĺňať chýbajúce podstatné náležitosti, ktorého obsahom má byť znenie kúpnej zmluvy (prípadne samostatná kúpna zmluva, ktorá tvorí prílohu rozsudku – viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 445/2016 zo dňa 28. 06. 2016).

20. Vo vzťahu k námietke žalobcov týkajúcej aplikácie zákona č. 180/1995 Z. z., odvolací súd uvádza, že ani táto námietka týkajúca sa právneho posúdenia veci nebola dôvodná. Odvolací súd konštatuje, že účelom zákona č. 180/1995 Z. z. je vo všeobecnosti zamedzenie nežiaduceho stavu, ktorý spočíva v drobení poľnohospodárskych a lesných pozemkov. Dôvodom tejto právnej úpravy je snaha vedúca k zabezpečeniu funkčnosti poľnohospodárskej a lesnej výroby, a preto v zmysle príslušných ustanovení tohto zákona dochádza k obmedzeniu nielen vlastníkov takýchto pozemkov v podobe obmedzenia ich zmluvnej voľnosti v rámci ich právnych úkonov, ale aj k obmedzeniu súdu v spôsobe rozhodovania, či už v rámci konania o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, alebo v konaní o dedičstve. Takéto obmedzenie spočíva v tom, že nemôže vzniknúť poľnohospodársky pozemok menší ako 2.000 m² alebo menší ako 5.000 m², ak ide o lesný pozemok. K aplikácii predmetného zákona prichádza v situácii, ak si oprávnený subjekt uplatnil predkupné právo v súlade s § 140 OZ a v prípade kladného stanoviska súd skúma, či vyhovením takejto žaloby by došlo alebo nedošlo k porušeniu zákona č. 180/1995 Z. z. vo vzťahu k drobeniu pozemkov. Odvolací súd konštatuje, že v prípade opatrení na zamedzenia drobenia pozemkov v zmysle zákona č. 180/1995 Z. z. prevláda verejný záujem nad individuálnym záujmom toho-ktorého vlastníka, resp. spoluvlastníka, vrátane žalobcov. Nakoľko okresný súd žalobu zamietol už z dôvodu, že žalobcovia si neuplatnili predkupné práva v súlade s § 140 OZ, tak nebol dôvod, aby následne skúmal, či by vyhovením došlo alebo nedošlo k drobeniu tých pozemkov, na ktoré sa predmetný zákon vzťahuje. Výklad žalobcov vo vzťahu k citovanému zákonu, tak nebol správny.

21. K ďalšej odvolacej námietke, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností v zmysle § 365 ods. 1 písm. e) CSP, odvolací súd uvádza, že žalobcovia v odvolaní nijako nekonkretizovali, aké dôkazy okresný súd mal vykonať a tieto nevykonal resp. o nich ani nerozhodol. Súd prvej inštancie v súlade § 181 ods. 2 uviedol, že nevykoná dôkazy, ktoré navrhol žalobca 1/ vykonať, keďže tieto nemali pri právnom posúdení v spore žiaden význam a došlo by len k predlžovaniu sporu a odročeniu pojednávania bez toho, aby navrhované dôkazy mali nejaký význam pre výsledok sporu. Odvolací súd pripomína, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len

„ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 02. 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

22. Nakoľko žiadna z odvolacích námietok žalobcov v odvolaní nebola dôvodná, odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby žalobcov vo vzťahu k žalovanému 1/ - I. výrok, v spojení so závislým výrokom o trovách konania – II. výrok potvrdil v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny v celom jeho rozsahu.

23. Žalobcovia zobrali žalobu vo vzťahu k žalovanej 2/ späť, a preto odvolací súd pripustil späťvzatie žaloby v tejto časti a rozsudok okresného súdu vo vzťahu k žalovanej 2/ zrušil a konanie voči nej zastavil (I. výrok tohto rozsudku). Keďže došlo k zastaveniu konania vo vzťahu k žalovanej 2/ odvolací súd rozhodol o trovách konania vo vzťahu k žalovanej 2/ podľa § 396 ods. v spojení s § 256 ods. 1 CSP tak, že žalobcov 1/ a 2/ zaviazal k povinnosti spoločne a nerozdielne (v súlade s § 139 ods. 1 OZ) nahradiť žalovanej 2/ trovy konania v rozsahu 100%, keďže procesne zapríčinili zastavenie konania, keďže žalobu v odvolacom konaní voči žalovanej 2/ zobrali späť(III. výrok tohto rozsudku). O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto uznesenia, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

24. Vo vzťahu k trovám odvolacieho k žalovanému 1/ odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v nadväznosti na § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcov zaviazal k povinnosti spoločne nerozdielne (v súlade s § 139 ods. 1 OZ) nahradiť žalovanému 1/ trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% (IV. výrok tohto rozsudku), nakoľko ich odvolanie nebolo dôvodné. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník, v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

25. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.